

Kommunförsäkring

Detta villkor är numrerat efter ett system som lämnar utrymme för anpassningar till försäkrad verksamhet och vald försäkringsomfattning. Detta medför att numreringen inte alltid är löpande. Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet. Asterisk (*) i villkorstext anger att ordet finns förklarat under avsnitt Z. Definitioner.

Innehållsförteckning

A. Egendomsförsäkring	3	01. Vem försäkringen gäller för	15
01. Vem försäkringen gäller för.....	3	02. När försäkringen gäller	15
02. När försäkringen gäller.....	3	04 Försäkrat intresse	15
03. Var försäkringen gäller.....	3	11. Vad försäkringen gäller för	15
04. Försäkrat intresse.....	3	41. Skadevärderingsregler	16
06. Försäkrad egendom.....	3	42. Självrisk	16
07. Försäkringsform.....	3	43. Skadeersättningsregler	16
08. Försäkringsbelopp.....	3	C. Ansvarsförsäkring	17
11. Brandförsäkring - Vad försäkringen gäller för.....	4	01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet	17
12. Vattenförsäkring - Vad försäkringen gäller för	5	02. När försäkringen gäller	17
13. Inbrottsförsäkring - Vad försäkringen gäller för	6	03. Var försäkringen gäller	17
14. Rånförsäkring - Vad försäkringen gäller för	7	08. Försäkringsbelopp	17
15. Glasförsäkring - Vad försäkringen gäller för	7	11. Vad försäkringen gäller för	17
16. Transportförsäkring - Vad försäkringen gäller för	7	12. Vad försäkringen inte gäller för	18
17. Värmekulvertförsäkring.....	7	13. Övriga åtaganden i ansvarsförsäkringen	19
18. Maskinförsäkring - Vad försäkringen gäller för.....	8	42. Självrisk.....	20
22. Sanering efter dödsfall - Vad försäkringen gäller för	8	43. Skadeersättningsregler	20
23. Oljeskadeförsäkring - Vad försäkringen gäller för.....	8	D. Förmögenhetsbrottsförsäkring	21
24. Cisternförsäkring.....	9	01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet	21
41. Skadevärderingsregler.....	9	02. När försäkringen gäller	21
42. Självrisk.....	13	03. Var försäkringen gäller	21
43. Skadeersättningsregler	13	08. Försäkringsbelopp	21
B3. Följdskadeförsäkring	15		

11. Vad försäkringen gäller för	21
12. Vad försäkringen inte gäller för	22
42. Självrisk.....	22
43. Skadeersättningsregler	22
Q. Säkerhetsföreskrifter.....	23
01. Egendoms- och följskadeförsäkring	23
02. Ansvarsförsäkring.....	27
03. Förmögenhetsbrottsförsäkring	27
R. När skada inträffat.....	28
01. Egendoms- och Följskadeförsäkring.....	28
02. Ansvarsförsäkring.....	29
04. Förmögenhetsbrottsförsäkring	30
X. Allmänna undantag	30
01. Grov vårdslöshet och uppsåt.....	30
02. Krig	30
03. Atomkärnprocess.....	30
05. Terroristattack	30
Y. Allmänna avtalsbestämmelser	31
01. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen	31
02. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden	31
03. Premiebetalning och uppgifter för förnyad försäkring	31
04. Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid.....	32
05. Upplyningsplikt och riskökning.....	32
06. Återkrav	32
10. Behandling av personuppgifter	32
11. Gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) med mera	32
12. Dubbelförsäkring	33
13. Force majeure.....	33
14. Preskription.....	33
15. Lagar.....	33
Z. Definitioner	33

A. Egendomsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren
- annan ägare av egendom som är försäkrad enligt A.06, om ägaren inte kan få ersättning genom annan försäkring.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för egendomsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden.

04. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer endast genom att egendomen t ex inte kan användas på beräknat sätt.

06. Försäkrad egendom

06.1 Försäkringen omfattar egendom som försäkringstagaren äger eller ansvarar för eller i avtal har åtagit sig att försäkra och som är angiven i försäkringsbrevet eller utgörs av följande egendom med respektive försäkringsbelopp:

	Försäkringsbelopp Förstarisk
Byggnader med byggnadsarea understigande 50 kvm	- 25 prisbasbelopp
Fast egendom som inte hänförs till byggnad	- 50 prisbasbelopp
Förhyrd lokal	- 10 prisbasbelopp

06.2 Undantagen egendom

Följande slag av egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon
- registreringspliktiga släpfordon
- mobilkran, tornsvängkran
- gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskin
- luftfartyg, svävare, hydrokopter, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk, byggnadsverk under bogsering till sjöss

- segel eller maskindrivna skepp och båtar med skrov som är längre än 5 meter och med motorstyrka överstigande 14 hästkrafter
- sådana delar av maskinfundament som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande mark eller vattenyta
- värmekulvert, varmed avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning. Till värmekulvert räknas inte under eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning
- ledning utanför byggnad
- produktiv skog och skogsmark.

07. Försäkringsform

- Fullvärdeförsäkring gäller för Byggnad och Lös egendom om inte annat anges i försäkringsbrevet. Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.
- Helvärdeförsäkring gäller för egendom när detta särskilt anges i försäkringsbrevet eller i dessa villkor. Med helvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp.
- Förstariskförsäkring gäller för egendom när detta särskilt anges i försäkringsbrevet eller i dessa villkor. Med förstariskförsäkring avses att viss del av egendomens värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp.

08. Försäkringsbelopp

08.1 Försäkringsbelopp är de i försäkringsbrevet angivna beloppen. Om inte annat särskilt anges i försäkringsbrevet gäller de särskilda ersättningsbegränsningar som anges A.08.1.1

08.1.1 Särskilda ersättningsbegränsningar

Egendom	Försäkringsbelopp Förstarisk
Ritningar och arkivalier samt datamedia	- 200 prisbasbelopp
Pengar och värdehandlingar	
Förvarade i låst värdevalv enligt Svenska Bankföreningens normer eller värdeskåp enligt standard	
• SIS 83 7501 beteckning V2S, V3	- 10 prisbasbelopp
• SIS 83 7501 beteckning V1, V2	- 5 prisbasbelopp
• SS 3000 lägst 120-140 poäng	- 10 prisbasbelopp

Egendom	Försäkringsbelopp Förstarisk
<ul style="list-style-type: none"> SS 3000 lägst 60-80 poäng SS 3150 lägst 90 poäng SS 3150 lägst 40 poäng 	<ul style="list-style-type: none"> - 5 prisbasbelopp - 10 prisbasbelopp - 5 prisbasbelopp
<ul style="list-style-type: none"> SS-EN 1143-1 lägst grade II SS-EN 1143-1 lägst grade 0 	<ul style="list-style-type: none"> - 10 prisbasbelopp -5 prisbasbelopp
<ul style="list-style-type: none"> Värdevalv typ 350, 500 eller 650 Kassavalv Kv 2 eller Kv 3 förvarade på annat sätt 	<ul style="list-style-type: none"> -10 prisbasbelopp - 10 prisbasbelopp - 20 % av prisbasbeloppet
<ul style="list-style-type: none"> vid rån eller överfall när transporten utförs av minst 2 personer vid rån eller överfall i övrigt 	<ul style="list-style-type: none"> - 20 prisbasbelopp - 5 prisbasbelopp
<ul style="list-style-type: none"> Annans egendom 	<ul style="list-style-type: none"> - 25 prisbasbelopp
<ul style="list-style-type: none"> Arbetstagares, förtroendevaldas, elevs, förskolebarns och vårdtagares egendom, för varje person 	<ul style="list-style-type: none"> 20% av prisbasbeloppet eller högre belopp enligt kollektivavtal

Anmärkning

För vissa skadehändelser gäller särskilda ersättningsbegränsningar enligt A.11-25.

08.2 Värdeökning under försäkringsåret

08.2.1 Indexändring

De vid försäkringsårets början gällande försäkringsbeloppen anses vid varje tidpunkt vara höjda med de belopp varmed egendomens värde ökat genom indexändring. Indexändringen gäller inte för försäkringsbelopp uttryckta i prisbasbelopp.

Indexändring av försäkringsbelopp sker enligt faktorprisindex för flerbostadshus.

08.2.2 Investeringskydd

Försäkringen gäller för investering eller nyanskaffning under försäkringsåret, intill i försäkringsbrevet angivet belopp per fastighet för Byggnader eller för Lös egendom bestående av maskinerier.

Vid förnyelse gäller försäkringen med de gjorda investeringarna intill 3 månader under förnyelseåret. Investeringar som överstiger det i försäkringsbrevet angivna beloppet omfattas inte av försäkringen under försäkringsåret och inte heller vid förnyelse av försäkringen om inte särskild anmälan gjorts.

11. Brandförsäkring - Vad försäkringen gäller för

11.1 Brand, explosion, åskslag, elfenomen och strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, varmed avses eld som kommit lös
- explosion, varmed här avses ögonblicklig kraftyttring som orsakats av gasers eller ångors strävan att utvidga sig
- åskslag
- elfenomen som är plötsligt och oförutsett, t ex kortslutning, överslag eller överspänning och som inträffar på elektrisk utrustning inom försäkringsstället
- strömavbrott som är oförutsett.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom elfenomen eller strömavbrott på elektrisk utrustning med inkommande eller utgående spänning överstigande 400 V. Undantaget gäller även om brand eller explosion därvid uppstått i utrustningen eller om elfenomenet eller strömavbrottet direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål
- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion av röret, om dess yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar
- skada genom åskslag, elfenomen eller strömavbrott på egendom i kyl- eller frysenhet
- skada genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning till följd av åskslag, elfenomen eller strömavbrott.

11.2 Övriga skadehändelser

11.2.1 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad, om utströmningen är plötslig och oförutsedd och uppstår i samband med eldning.

11.2.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

11.2.2 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

11.2.3 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från luftfartyg träffar egendom.

11.2.4 Påkörning med motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom påkörning med motordrivet fordon i de fall då trafikskadeersättning enligt 11 § trafikskadelagen inte lämnas eller då denna lag inte gäller.

11.2.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet

- gods vid hantering eller under transport med fordonet.

11.2.4.2 Särskild själurisk

Självrisk är lägst 2 prisbasbelopp

11.2.5 Storm eller hagel

Försäkringen gäller för skada på hus och egendom i hus genom storm - vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund - eller genom hagel. Till huset räknas även fast anbringad egendom som hör till byggnad* enligt jordabalken.

Med skada genom storm avses skada som orsakas av att egendomen

- i samband med storm utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
- träffas av föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig.

Med skada genom hagel avses skada som orsakas av att egendomen slås sönder av hagel.

11.2.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom översvämning, sjöhävning, isskruvning eller snötryck
- skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig
- skada på växthus, plasthall eller tält eller egendom däri
- skada på hus, till den del skadans uppkomst eller omfattning påverkats av bristfälligt utförande, felaktig konstruktion, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter och inte heller för skada på egendom i sådant hus.

11.2.5.2 Särskild själurisk

Självrisk är lägst 2 prisbasbelopp vid skada på

- skylt, markis, flaggstång och antenn
- på sådant hus som inte omsluts av hela och täta väggar och tak samt på egendom i huset.

11.2.6 Naturskador eller dammgrenombrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock eller stenar kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv med en styrka av minst 4 enligt Richterskalan
- vulkanutbrott inom Norden
- genombrott av damm för magasinering av vatten såsom vattenmagasin vid vattenverk, kvarn- eller branddamm och liknande.

11.2.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom

- ras om skadan orsakats av
  - enbart sättning i mark eller grund

- sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvsdrift
- vatten- eller vågerosion

- dammgrenombrott av kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion.

11.2.6.2 Särskild själurisk

Självrisk är lägst 2 prisbasbelopp.

11.2.6.3 Högsta ersättning

Bolagets sammanlagda ersättningskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
- därav föranledda skador enligt Följdskadeförsäkring är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp*.

12. Vattenförsäkring - Vad försäkringen gäller för

12.1 Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten - dock inte vattenånga - från ledningssystem med därtill anslutna anordningar, vattensäng eller akvarium
- vattenånga, olja eller annan vätska från ledningssystem för lokaluppvärmning med därtill anslutna anordningar
- vatten från inomhus beläget utrymme som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med isolering avsedd att förhindra utströmning
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen. Vid skada på livsmedel i kyl- och frysanläggning se A.25.

12.1.1 Lokalisering och friläggning

Vid skada som försäkringen gäller för ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom försäkrad byggnad* för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

12.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för reparation av det fel som orsakat skadan eller skada på det ledningssystem varifrån utströmningen skett
- skada genom utströmning orsakad av frysning, om inte skäligen åtgärder vidtagits för att förhindra sådan skada
- skada genom utströmning från invändigt ledningssystem för regn- och smältvatten som inte fyller de krav som ställs på avloppsledning enligt Boverkets Byggregler (BBR)
- skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, parkeringsdäck eller altan
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad* ur avloppsledning
- vätska eller ånga som strömmat ut

- skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen skett under den tid försäkringen varit i kraft
- skada genom utströmning från ledningssystem som inte provats och godkänts i vedertagen ordning.

12.3 Särskild självrisk

Självrisk är lägst 2 prisbasbelopp vid skada på byggnad genom vätskeutströmning

- från skikt avsett att förhindra utströmning - t ex våtisolering eller kakelbeklädnad - inklusive anslutningar och genomföringar
- från ledningssystem med anslutna anordningar, isolering eller kylanläggning, om läckaget orsakats av åldersförändringar eller uppenbart eftersatt underhåll.

13. Inbrottsförsäkring - Vad försäkringen gäller för

13.1 Stöld och skadegörelse i lokal

Försäkringen gäller för skada genom stöld eller skadegörelse förövad av person som tagit sig in i lokal*, vilken uppfyller nedan angivna skyddskrav

- genom inbrott* eller
- med för låset avsedd nyckel*, kod eller låskombination som åtkommit genom
  - rån* eller
  - inbrott i lokal som uppfyller samma skyddskrav eller
  - inbrott i bostad.

Försäkringen gäller även för skada genom stöld eller skadegörelse förövad i obemannad lokal, som uppfyller nedan angivna skyddskrav, av person som därefter tagit sig ut ur lokalen

- genom utbrott* eller
- med för låset avsedd nyckel, kod eller låskombination som åtkommit genom
  - rån eller
  - inbrott i lokal som uppfyller samma skyddskrav eller
  - inbrott i bostad.

13.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skadegörelse genom sprängning.

13.2 Övriga skadehändelser

13.2.1 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottskyddat förvaringsutrymme

Om i försäkringsavtalet anges att försäkringen omfattar egendom i särskilt inbrottskyddat förvaringsutrymme (säkerhetsskåp, kassaskåp och värdeskåp eller kassavalv) som finns i lokal* vilken uppfyller skyddskraven gäller dessutom följande.

13.2.1.1 Förvaringsutrymme med nyckellås

Öppnas skåpet (valvet) med nyckel*, gäller försäkringen endast om försäkringstagaren eller den som för hans räkning omhänderhaft nyckeln, fråntagits denna genom

- rån* inom lokalen* om gärningsmannen berett sig tillträde dit genom inbrott eller
- rån annorstädes eller
- inbrott* i bostad på försäkringsstället då den som omhänderhaft nyckeln vistats där eller
- inbrott annorstädes än på försäkringsstället i lokal som uppfyller samma skyddskrav som gäller för den lokal där förvaringsutrymmet finns eller
- inbrott i bostad på annan plats än på försäkringsstället.

13.2.1.2 Förvaringsutrymme med kod eller kombinationslås

Om låsanordningen utgörs av kod eller kombinationslås och skåpet (valvet) öppnats av obehörig, gäller försäkringen endast om koden eller kombinationen med våld eller hot som inneburit trängande fara avtvingats någon som i behörig ordning fått kännedom om denna. Har våldet eller hotet utövats inom lokalen* gäller försäkringen endast om gärningsmannen berett sig tillträde dit genom inbrott*.

13.2.1.3 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som inträffat
  - då förvaringsutrymmet varit olåst eller då nyckeln kvarlämnats i lås eller
  - då förvaringsutrymmet öppnats med nyckel* som åtkommit på annat sätt än som anges i A.13.2.1.1
- skada som inträffat då nyckeln eller låskombinationen åtkommit genom rån*, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan eller var under 18 år
- skadegörelse genom sprängning.

13.2.2 Stöld genom tillgrepp utifrån ("smash and grab")

Försäkringen gäller för skada genom stöld förövad av person genom tillgrepp utifrån genom krossat fönster, förutsatt att stölden sker i samband med att fönstret krossas.

13.2.3 Stöld av nycklar

Om nyckel* som förvarats hos försäkringstagaren eller dennes ombud åtkommit genom

- rån* eller
- inbrott* i lokal* som uppfyller samma skyddskrav som gäller för den lokal som nycklarna avser eller
- inbrott i bostad

och låsändringar på grund därav skäligen är påkallade i försäkrad byggnad* eller i lokal på försäkringsställe, ersätts kostnaderna härför.

13.2.3.1 Högsta ersättning

Högsta ersättning för låsändringar är 10 prisbasbelopp vid varje skadetillfälle om inte annat anges i försäkringsbrevet.

13.2.4 Skadegörelse och stöld i övrigt

Försäkringen gäller för skada genom skadegörelse på försäkrad egendom. Försäkringen gäller även för stöld av fast egendom och fast monterade Maskinerier* utomhus eller i obemannad lokal.

13.2.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på lös egendom - som inte är fast monterad - utomhus eller i obemannad lokal* som inte uppfyller skyddskraven enligt hänvisning i A.13.1
- skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet
- skada på plasthall.

13.2.4.2 Särskild självrisk

Självrisk* är lägst 2 prisbasbelopp* vid skada genom skadegörelse. Särskild självrisk tillämpas dock inte vid skada i samband med inbrott* eller inbrottsförsök.

14. Rånförsäkring - Vad försäkringen gäller för

14.1 Rån eller överfall

Försäkringen gäller för skada genom rån* eller överfall.

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara. Med överfall avses här att våld utövats på person.

Försäkringen gäller också för skada genom lindrigare våld på person, förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattats av den som utsatts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.

14.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

- när den som utsatts för rånet eller överfallet medverkat till eller främjat skadan
- för pengar och värdehandlingar*, om den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån inom försäkringstagarens lokaler gäller dock inte denna åldersgräns.
- vid utpressning eller kidnappning.

15. Glasförsäkring - Vad försäkringen gäller för

15.1 Glasskada

Försäkringen gäller för skada genom bräck, sönderslagning eller stöld av glas i inredning, fönster eller dörr.

Försäkringen gäller också för skada genom sådan plötslig yttre påverkan att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Med glas jämställs här plastmaterial såsom material av polykarbonat, akrylplast eller liknande som används i stället för glas.

Vid glasskada som försäkringen gäller för ersätts även målning, etsning, blästring på glas, larmfolie eller ingjuten larmtråd liksom även plastfilm som glaset belagts med. Har glasskadan orsakats av att glaset målats, etsats, blästrats eller belagts med plastfilm ersätts varken glaset eller behandlingen av glaset.

15.2 Skylt och markis

Försäkringen gäller för skada genom bräck, sönderslagning eller stöld av skylt och markis med eventuellt tillhörande armatur och stativ.

15.3 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- glas i växthus
- glas, skylt eller markis som inte är monterat på därför avsedd plats
- skada genom sprängningsarbete
- glas eller skylt i byggnad* under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, om skadan uppkommit i samband med sådan åtgärd.

16. Transportförsäkring - Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada under transport inom Norden med försäkringstagarens transportmedel (även anställdas, hyrda, lånade eller leaseade) samt under lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren inte kan få ersättning genom annan försäkring.

16.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet, t ex åkeriverksamhet
- svinn.

Anmärkning

Se Q.01.16 om säkerhetsföreskrifter för transportförsäkring.

16.2 Högsta ersättning

Ersättningen är vid varje skada begränsad till i 20 prisbasbelopp* om inte annat anges i försäkringsbrevet.

17. Värmekulvertförsäkring

(Ingår om det särskilt anges i försäkringsbrevet)

17.1 Vad försäkringen gäller för och försäkrad egendom

Försäkringen gäller för oförutsedd skada på värmekulvertanläggning som anges i försäkringsbrevet.

Definition

Med värmekulvertanläggning avses här ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem - innefattande rörledningar, värmeisoler

och skyddshölje - för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning.

Till värmekulvertanläggning räknas inte under- eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning.

17.2 Undantag

17.2.1 Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal är skyldig att ersätta.

17.2.2 Försäkringen gäller inte för skada på värmekulvertanläggning som inte är provad och godkänd i vedertagen ordning.

17.2.3 Försäkringen gäller inte för skada genom

- sprängningsarbete
- ras och skred om skadan orsakats av
  - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord eller stenmassor eller gruvdrift
  - vatten- eller vågerosion.

17.2.4 Försäkringen gäller inte för skada

- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- som består i förlust av värmeenergi eller värmebärare
- som beror på att normal driftskontroll och normalt underhåll eftersatts. Bristande funktion på grund av feldimensionering, otillfredsställande inreglering eller liknande räknas inte som skada.

17.3 Särskild självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 7 % av skadebeloppet för varje helt år som gått sedan värmekulvertanläggningen för första gången togs i bruk. Självrisken är lägst 20 % av prisbasbeloppet om inte annat anges i försäkringsbrevet.

17.4 Högsta ersättning vid naturskada

Bestämmelserna om högsta ersättning vid naturskada enligt A.11.2.6.3 i Brandförsäkring omfattar även den ersättning som lämnas enligt Värmekulvertförsäkring.

18. Maskinförsäkring - Vad försäkringen gäller för

(Ingår om det särskilt anges i försäkringsbrevet)

18.1 Maskinförsäkring - Byggnad - Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på till försäkrad byggnad* hörande och inom fastigheten befintligt

- system för vatten, värme, avlopp, ventilation, gas och elektricitet
- system för data-, tele- och TV-kommunikation
- hiss- eller rulltrappa eller annan anordning för personbefordran

- tvätt- kyl- och frysanläggning för gemensamt bruk inom fastigheten
- maskinellt manövrerad garageport.

18.2 Maskinförsäkring - Maskinerier - Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på maskinerier*.

18.3 Undantag

18.3.1 Försäkringen gäller inte för skada på

- sanitetsgods, spis, disk-, tvätt- eller annan hushållsmaskin i bostadslägenhet
- borrhål, brunn, och simbassäng
- värmekulvert
- elpatron i värmepanna eller varmvattenpanna
- rökgång, fundament, murverk och inmurning eller infodring
- utbytbara verktyg
- förbrukningsmateriel.

18.3.2 Försäkringen gäller inte för skada genom

- smälta
- sprängningsarbete
- ras, skred, förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till dessa skadehändelser
- vatten, som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt ut ur avloppsledning eller svämmat över
- att hav, sjö eller vattendrag svämmat över
- frysning, om skadan beror på försummelse av den försäkrade.

18.3.3 Försäkringen gäller inte för skada

- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- som består i stöld
- som består i förslitning, förbrukning, korrosion (t ex rost eller frätning), beläggning eller avsättning.

22. Sanering efter dödsfall - Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för kostnader för nödvändig insekts- och luktsanering samt för eventuella reparationsåtgärder till följd av att person avlider i sin lägenhet och dödsfallet förblir oupptäckt en längre tid.

22.1 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk om inte annat anges i försäkringsbrevet.

23. Oljeskadeförsäkring - Vad försäkringen gäller för

23.1 Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av olja

- från oljetank eller cisternanläggning (även bergrum) som omfattas av försäkringen

- tankbil eller tankvagn som disponeras av försäkringstagaren i försäkrad verksamhet för direkta transporter till och från egen cisternanläggning
- tankbil eller tankvagn som omhändertagits av försäkringstagaren för reparation.

Anmärkning

Med olja förstås här, utöver vad som enligt tekniskt språkbruk avses därmed, även brandfarlig vätska enligt förordning om brandfarliga varor.

23.2 Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för skada på egendom tillhörig försäkringstagaren och tredje man. Vid utströmning enligt 23.1 gäller försäkringen även för skada på mark, grundvatten, vattentäkt, sjö eller annat vattenområde.

Om skadad egendom är tillhörig tredje man, gäller försäkringen även för förmögenhetsskada som drabbar egendomens ägare.

23.3 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på den tank eller cistern från vilken oljan runnit ut
- den olja som runnit ut
- skada på egen egendom genom inblandning av olja i annan vätska än yt- eller grundvatten
- skada som är en följd av normalt och beräknligt spill
- skada som kan ersättas genom brand-, vatten-, eller ansvarsförsäkring eller enligt reglerna i trafikskadelagen.

23.4 Särskilda skadevärderingsregler vid oljeskada

Vid skada på egen egendom tillämpas värderingsreglerna i A.41. Vid skada på annans egendom sker värdering enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

23.5 Särskild självrisk

Självrisk är lägst 1 prisbasbelopp.

23.6 Högsta ersättning

Högsta ersättning vid varje skadetillfälle är 50 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

24. Cisternförsäkring

24.1 Vad försäkringen gäller för och försäkrad egendom

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd fysisk skada på cistern och vätska i cistern.

Anmärkning

Till cistern räknas även från denna gående rörledning t o m närmast cisternen befintlig ventil.

24.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som består i förslitning, förbrukning, korrosion (t ex rost eller frätning), beläggning eller avsättning
- skada genom långsamt utträngande vätska (diffusion)
- skada genom stöld eller svinn
- skada på vätska i cistern vid hantering eller genom blandning med annat ämne eller annan vätska. Försäkringen gäller dock då sådan skada orsakats av ersättningsbar skada på cisternen.

24.3 Särskild självrisk

Vid skada på ytbeklädnad (isolering och täckplåt) är självrisk lägst 2 prisbasbelopp.

24.4 Högsta ersättning

Högsta ersättning vid varje skadetillfälle är 25 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

25. Kyl- och frysförsäkring - Vad försäkringen gäller för

25.1 Försäkringen gäller för skada på egendom i stationära i stationär kyl- eller frysenhet genom utströmmande köldmedium eller temperaturändring på grund av oförutsedd händelse.

25.2 Undantag

Försäkringen ersätter inte

- skada på egendom som vid inläggningen i frys- eller kyllenheten inte var i fullgott skick
- skada på egendom, som lagrats under olämplig tidslängd.

41. Skadevärderingsregler

Vid skada på egendom beräknas skadebeloppet enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

41.1 Byggnad

Nyanskaffningsvärde

Härmed avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställdes som ny vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk. Här inräknas inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är nyanskaffningsvärdet vid tidpunkten med avdrag för ålder och slitage.

Dagsvärde

Härmed avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet, med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

41.1.1 Byggnaden återställs

Om återställande sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnaden* med samma utförande, men på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Med återställande förstås

- reparation, eller
- återuppförande av samma eller lika ändamålsenlig byggnad på samma grund, eller
- anskaffande av annan lika ändamålsenlig byggnad på annan plats inom Sverige.

Om återställande sker på annan plats eller för annat ändamål värderas skadan högst till vad det skulle ha kostat att återställa den skadade byggnaden för det ursprungliga ändamålet på samma grund.

Värdeökning som kan uppstå till följd av förhöjd ändamålsenlighet av annan orsak än ändrad belägenhet dras av från skadans värde.

Bolaget har även rätt att reducera återställandekostnaden med det belopp som marknadsvärdet ökar genom att återställande sker på annan plats.

Återställande måste ske senast inom 5 år från skadedagen. Skadan värderas dock högst till vad det skulle kosta att återställa byggnaden 2 år efter skadedagen.

I skadekostnaden ingår merkostnad - intill 5 prisbasbelopp* - som föranleds av att skadad byggnad enligt myndighets beslut eller för byggande gällande normer i något hänseende, måste ges annan konstruktion eller utformande än före skadan.

I skadekostnaden inräknas nödvändiga och skäliga merkostnader som beror på forceringsåtgärder, t ex reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel intill 10 % av skadebeloppet, dock högst 100 prisbasbelopp sammanräknat med motsvarande kostnader vid skada på maskinerier.

Kan utan väsentlig olägenhet återställande ske i samband med normalt underhåll värderas skadan till uppskattad andel av underhållskostnaden.

41.1.1.1 Värdering av byggnad

Byggnad* värderas till kostnaden för återställandet. Härifrån görs avdrag för berörda byggnadsdelars ålder enligt tabell A.41.1.1.5. För byggnadsdel som inte angetts i A.41.1.1.5 och vars underhåll varit eftersatt eller när det tekniska värdet är mindre än 50 % vid skadetillfället, värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till det tekniska värdet.

41.1.1.2 Värdering av installationer

För till byggnaden* hörande installationer enligt A.41.1.1.5 värderas skadan på sådan installation till återställandekostnad med åldersavdrag enligt tabell A.41.1.1.5. Detta gäller oberoende av värdeminskningen för byggnaden. Varje föremål och varje ledningssystem bedöms för sig.

41.1.1.3 Duk i plasthall eller tält

Vid skada på duk i tält eller plasthall anses duken genom ålder och bruk ha förlorat i värde med 15 % per år och för del av år med 1,25 % per månad.

41.1.1.4 Merkostnader på grund av byggnads särart

Med tillämpning av A.41.1.1.2 och A.41.1 ingår även merkostnader, som föranleds av att skadad byggnad på grund av sin särart inte kan återställas på ett rationellt sätt beträffande metoder och material, exempelvis dokumenterad kulturhistorisk värdefull byggnad, byggnadsdel (byggnadsminne) eller annan byggnad, vars särart inte kan återställas utan merkostnad. Sådan merkostnad kan avse till exempel tidsenligt byggmaterial och utförande eller konstnärlig utsmyckning.

Merkostnader föranledda av arkeologiska undersökningar eller som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställts på funktionen hos byggnaden inräknas inte i skadebeloppet. Merkostnaderna är begränsade till 100 prisbasbelopp vid varje skadetillfälle.

41.1.1.5 Tabell för åldersavdrag

En byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk. Åldersavdrag görs på återställandekostnaden (material och arbetskostnad) och görs enligt nedanstående tabell. Avdraget begränsas till högst 80% på byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig.

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per år med
Installation för värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation, centraldammsugning samt maskinell utrustning		
• rörsystem, vattenradiatorer och sanitetsgods	10 år	5 %
• hiss	25 år	5 %
• luft/luft värmepumpsanläggning	2 år	15 %
• övriga värmepumpsanläggningar, värmeåtervinningssystem, solfångare, vindkraftverk, takvärme och hushållsmaskin inkl spis	2 år	10 %

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per år med
<ul style="list-style-type: none"> övriga installationer samt annan maskinellutrustning än hushållsmaskin som t ex värmepanna, varmvattenberedare, varmvattenslingor i golv, elslingor i golv och elradiatorer 	10 år	5 %
Elinstallationer (kablar, inkl brytare och uttag)	25 år	2 %
Radio- och TV-antenn (inkl parabol), markis, persienn	5 år	8 %
Larm	5 år	8 %
Målning, Tapetsering och annan väggbeklädnad (ej våtrum)	5 år	8 %
Golvbeläggning (ej våtrum)		
<ul style="list-style-type: none"> textila 	5 år	8 %
<ul style="list-style-type: none"> plast, linoleum, laminat 	10 år	5 %
<ul style="list-style-type: none"> keramik- och stengolv 	25 år	5 %
<ul style="list-style-type: none"> massivt trä, stavparkett, ädelträ 	15 år	5 %
<ul style="list-style-type: none"> övriga 	10 år	5 %
Våtrumsbeklädnad		
<ul style="list-style-type: none"> golv- och väggmatta (trådsveltsad) 	5 år	8 %
<ul style="list-style-type: none"> keramik- och stembeklädnad inkl tätskikt 	10 år	5 %
<ul style="list-style-type: none"> övriga material och utföranden samt målning i våtrum 	2 år	10 %
Takbeläggning		
<ul style="list-style-type: none"> papp, gummi eller plast 	10 år	8 %
<ul style="list-style-type: none"> annat material 	20 år	2 %
Skorsten		
<ul style="list-style-type: none"> stål eller plåt 	5 år	8 %
<ul style="list-style-type: none"> annat material 	20 år	2 %

41.1.2 Byggnaden återställs inte

Återställs inte den skadade byggnaden* värderas skadan till skillnaden mellan byggnadens dagsvärde* omedelbart före och omedelbart efter skadan. Skadan värderas dock högst till vad det skulle ha kostat att återställa byggnaden.

41.1.3 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av byggnad* hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade även berättigad till ersättning - restvärdeersättning - för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden inte kan användas. Restvärdeersättning lämnas inte, i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning.

41.4 Maskinerier

Nyanskaffningsvärde

Härmed avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk. Här

inräknas inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är nyanskaffningsvärdet vid tidpunkten med avdrag för ålder och slitage.

Dagsvärde

Härmed avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet, med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

41.4.1 Maskinerier* som återställs

Om återställande sker värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material.

Med återställande förstås

- reparation, eller
- anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, ska vid värderingen avdrag göras för detta.

Återställande måste ske senast inom 5 år från skadedagen. Skadan värderas dock högst till vad det skulle kosta att återställa egendomen 2 år efter skadedagen.

I skadekostnaden inräknas nödvändiga och skäliga merkostnader som beror på forceringsåtgärder, t ex reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel intill 10 % av skadebeloppet, dock högst 100 prisbasbelopp sammanräknat med motsvarande kostnader vid skada på byggnad.

I skadekostnaden inräknas inte heller den värdeminskning som föremålet efter återställandet kan anses ha undergått genom skadan.

Om egendomens tekniska värde* vid skadetillfället är minst 50 % ersätts egendomen med återställandekostnaden dock högst nyanskaffningsvärdet.

41.4.1.1 Föremål vars tekniska värde vid skadetillfället är mindre än 50 %*

Om föremålets tekniska värde är mindre än 50 % vid skadetillfället, värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till det tekniska värdet.

41.4.1.2 Speciella regler för vissa föremål

Skada på följande föremål värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till dagsvärdet

- motordrivna fordon (motorfordon, traktorer, motorredskap inklusive skogsmaskin, och terrängmotorfordon) för vilka trafikskadelagen gäller samt släpfordon till dessa
- för byggnads- och anläggningsverksamhet avsedda maskinerier, panna, skjul och bod
- duk i plathall eller tält
- datorer samt utrustning och tillbehör till dessa
- småbåtar

Skada på modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster värderas till de normala kostnader som inom 2 år läggs ned på att återställa föremålen. Inaktuella föremål värderas dock högst till 25 % av kostnaden för återställande.

41.4.1.3 Speciella regler för lindningar till elektrisk utrustning

Skada på lindningar - och på grund av här uppkomna skador på plåtar - till elektriska motorer, generatorer och transformatorer, värderas till kostnaden för återställandet, med avdrag för värdeminskning.

Avdrag för värdeminskning görs på lindningarnas och plåtarnas återställandekostnad (d v s kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) med

- 5 % per år för motorer

- 4 % per år för generatorer
  - 3 % per år för transformatorer
- räknat från en tidpunkt som för
- motorer börjar 10 år
  - generatorer och transformatorer börjar 15 år
- efter det att utrustningen togs i bruk som ny eller senast omlindades.

Avskrivningen är maximerad till 80 %.

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en väsentligt snabbare takt än vad som ovan angivits, ska detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

41.4.1.4 Duk i plathall eller tält

Skada på duk i plathall eller tält värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till dagsvärdet. Åldersavdrag görs på återställandekostnaden (material och arbetskostnad) med 5 % per år, räknat för varje helt år som gått sedan duken första gången togs i bruk. För de första två åren görs inget åldersavdrag. Avdraget är begränsat till högst 90 % på duk som före skadan var funktionsduglig.

41.4.2 Maskinerier som inte återställs

Återställs inte skadat föremål inom 2 år, värderas skadan till skillnaden mellan föremålets dagsvärde* omedelbart före och omedelbart efter skadan. Skadan värderas dock högst till vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

41.5 Varor

Skadan värderas till varornas* värde enligt nedan med avdrag av eventuellt restvärde.

41.5.1 Varor anskaffade för försäljning

Varorna* värderas till vad det kostar att utan dröjsmål ersätta dem med nya varor av samma slag.

Om varorna inte återställs inom 2 år värderas de till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya varor av samma slag.

Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

41.5.2 Varor som den försäkrade tillverkar

Varorna* värderas till tillverkningskostnaderna - direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader - och administrationsomkostnaderna för att utan dröjsmål återställa varorna.

Om varorna inte återställs inom 2 år värderas de till de faktiska tillverkningskostnaderna vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket de då hade kunnat försälas minskat med inbesparade kostnader.

Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

41.5.3 Varor sålda och färdiga för leverans

Varorna* värderas, i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor, till det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparade kostnader.

41.6 Ritningar och arkivalier samt datamedia*

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år läggs ned för att återställa den information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

41.7 Värdehandlingar

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

41.9 Arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Egendom i övrigt värderas enligt bolagets hemförsäkringsvillkor.

41.10 Fast egendom som inte hänförs till byggnad

Skadan värderas till vad det kostar att återställa egendomen. Vid nyplantering av buskar och träd medräknas endast kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

Skada på inhägnad, staket, flaggstång, brygga, skulptur och liknande anordning värderas enligt 41.4.

41.11 Annans egendom

Skadan värderas enligt de regler som gäller för den typ av egendom som egendomen tillhör för ägaren.

42. Självrisk

Självrisken är angiven i försäkringsbrevet.

Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet. Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

42.1 Särskild självrisk

Särskild självrisk som är angiven under A.11-25 gäller dock om den är högre.

43. Skadeersättningsregler

Anmärkning

För viss egendom och vissa skadehändelser gäller särskild begränsning av högsta ersättning.

43.1 Helvärdeförsäkring*

43.1.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A.41. Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt A.43.4
- räddningskostnad enligt A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt A.42
- eventuell underförsäkring* enligt A.43.1.2 och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A.43.7

43.1.2 Underförsäkring

Om försäkringsbeloppet vid skadetillfället understiger nyanskaffningsvärdet, föreligger underförsäkring*. Ersättningsbeloppet minskas då till så stor del som försäkringsbeloppet utgör av nyanskaffningsvärdet.

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera föremål men lägre än föremålets sammanlagda värde, minskas ersättningsbeloppet för sådant föremål till så stor del som försäkringsbeloppet utgör av detta värde.

43.1.2.1 Har försäkringstagaren lämnat uppgifter för premieberäkning i enlighet med Y.03.2.1 lämnas ersättning intill gällande försäkringsbelopp, d v s bestämmelserna om underförsäkring* tillämpas inte.

43.2 Förstariskförsäkring*

43.2.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A.41. Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt A.43.4
- räddningskostnad enligt A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt A.42
- och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A.43.7.

43.2.2 Högsta ersättning

Ersättning lämnas högst med försäkringsbeloppet.

43.3 Fullvärdeförsäkring*

43.3.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp enligt A.41 Skadevärderingsregler
- röjningskostnad enligt A.43.4
- räddningskostnad enligt A.43.5

med avdrag för

- självrisk* enligt A.42
- eventuell underförsäkring* enligt A.43.3.2
- och med hänsyn till
- leverantörsgaranti enligt A.43.7.

43.4 Röjningskostnad

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för kostnader för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering. För varor* begränsas ersättningen för sådana kostnader till högst 10 % av försäkringsbeloppet.

Ersättning lämnas inte för röjning av oförsäkrade grunder och fundament.

Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

43.5 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt R.01.3, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäligen.

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skäligen räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen till försäkringsbeloppet.

43.6 Inteckningshavare

43.6.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i lag om rätt för borgenär till betalning ur ersättning på grund av brandförsäkringsavtal. Med brandförsäkringsavtal jämställs även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand, åskslag, explosion eller luftfartyg.

43.6.2 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, åskslag, explosion eller luftfartyg. Detta gäller oavsett om ersättningen lämnas på grund av brandförsäkringsavtal eller annat försäkringsavtal. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågakvarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

43.6.3 Fullvärdeförsäkrad egendom

Vid tillämpning av gällande bestämmelser om inteckningshavares rätt till skadeersättning anses vid beloppslös fullvärdeförsäkring av egendom dess värde enligt tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället utgöra försäkringsbeloppet.

43.7 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden härför. Denna begränsning avser dock inte följskada på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Är den försäkrade tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, om skadan

skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

43.8 Skadeersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43.9 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad* överklagats och bolaget på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast 1 månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att bolaget erhållit utredningen.

43.10 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet*.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt R.

B3. Följdskadeförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren.
- annan försäkrad som är angiven i försäkringsbrevet

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för följdskada till följd av hyresförluster och extrakostnader m m enligt B3.11, då egendomsskadan inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

04 Försäkrat intresse

Försäkringen avser hyresförlust och extrakostnader som är en följd av egendomsskada m m enligt B3.11.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Hyresförlustförsäkring

Försäkringen gäller för hyresförlust som uppstår genom

- sådan skada som egendomsförsäkringen enligt A.01- 25 gäller för
- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten värme eller data- och telekommunikation
- att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet. Ersättning lämnas i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel och högsta ersättning är tio prisbasbelopp.

Försäkringen gäller för hyresförlusten även när egendomsförsäkringen inte gäller för egendomsskadan, om detta beror på att leverantör eller entreprenör är ansvarig på grund av åtagande i avtal.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lägenheten sedan den reparerats inte uthyras för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid. Ersättning på grund härav lämnas dock för högst tre månader.

Försäkringen gäller endast för sådan hyresförlust som uppkommer under ansvarstiden. Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då skada enligt B3.11.1 inträffat och är 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.2 Extrakostnadsförsäkring

Försäkringen gäller för ofrånkomliga extrakostnader för rimliga åtgärder för att upprätthålla

- den verksamhet som kommunen bedriver i oförändrad omfattning
  - efter sådan skada som egendomsförsäkringen gäller för enligt A.01 – 25
  - när leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkring enligt A.11-16 gäller för,

inträffat inom Norden hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt.

Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden.

- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten värme eller data- och telekommunikation.
- att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av Räddningstjänst eller Polismyndighet. Ersättning lämnas i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel och högsta ersättning är tio prisbasbelopp.

Försäkringen gäller för extrakostnader även när egendomsförsäkringen inte gäller för egendomsskadan, om detta beror på att leverantör eller entreprenör är ansvarig på grund av åtagande i avtal.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- egendomsskada eller värdeminskning
- kostnad som beror på att skadad egendom inte omedelbart återanskaffats, såvida inte dröjsmålet beror på utanför försäkringstagarens kontroll stående hinder
- förlust av inkomst eller goodwill.

11.2.2 Försäkringen gäller endast för sådan förlust eller kostnad som uppkommit under ansvarstiden och räknas från den tidpunkt då egendomsskadan inträffade. Ansvarstiden är 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.2.3 Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skada är begränsad till 100 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.3 Extrakostnadsförsäkring på grund av smitta

Försäkringen gäller för ofrånkomliga extrakostnader för rimliga åtgärder i försäkringstagarens livsmedelshandling inom skolkök, vårdanläggningar och liknande, på grund av smitta.

Extrakostnaderna ska ha uppkommit genom att myndighet med stöd av lag ingriper mot verksamheten för att hindra spridning av smittsam sjukdom. Med ingripande från myndighet jämställs åtgärd av läkare eller veterinär som har till uppgift att utöva kontrollerande verksamhet inom hälsovårdens område.

11.3.1 Försäkringen gäller endast för sådan förlust eller kostnad som uppkommit under ansvarstiden och räknas från den tidpunkt då verksamheten avbröts på grund av smitta.

Ansvarstiden är 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

11.3.2 Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skada är begränsad till 100 prisbasbelopp om inte annat anges i försäkringsbrevet.

41. Skadevärderingsregler

41.1 Hyresförlustförsäkring

För uthyrd byggnad eller del av byggnad beräknas hyresförlusten till skillnaden mellan den nedsättning i hyran, som hyresgästen enligt lag kan kräva och minskade kostnader för uppvärmning, belysning m m, samt ränta på ersättning för egendomsskada.

Vid beräkning av hyresförlusten ska avdrag göras för sådan ökning av hyresintäkt som till följd av skadan uppstått genom uthyrning av annan lokal som försäkringstagaren äger. För bostadsrätt beräknas hyresförlusten på motsvarande sätt med utgångspunkt från den nedsättning av årsavgiften som kan krävas.

41.2 Extrakostnadsförsäkring

Skadebeloppet utgörs av förlust som består i extrakostnader beräknade enligt B3.11.2

41.3 Extrakostnadsförsäkring på grund av smitta

Skadebeloppet utgörs av förlust som består i extrakostnader beräknade enligt B3.11.3

42. Självrisk

Självrisken är angiven i försäkringsbrevet.

43. Skadeersättningsregler

43.1 Skadebelopp

Ersättning lämnas med skadebeloppet enligt B3.41 med avdrag för självrisk enligt B3.42.

43.1.1 Verklig förlust

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada.

43.4 Högsta ersättning vid naturskada eller dammggenombrott enligt A.11.7

Bolagets sammanlagda ersättningsskyldighet för

- egendomsskador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret samt
  - därav föranledda följskador i den försäkrade rörelsen
- är vid varje skadetillfälle begränsad till 350 prisbasbelopp.

43.5 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Skada regleras efter ansvarstidens slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen.

43.6 Räntebestämmelser

Betalas ersättningen senare än vad som sagts ovan utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt B3.32. R.01

C. Ansvarsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser all verksamhet som försäkringstagaren bedriver, anordnar eller medverkar i och gäller för försäkringstagaren (den försäkrade) samt dennes arbetstagare och förtroendevalda för skada orsakad i tjänsten.

Försäkringen gäller också för den försäkrade såsom ägare eller brukare av fastighet.

För verksamhet som annan bedriver, gäller försäkringen endast om det särskilt angetts i försäkringsavtalet.

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

03. Var försäkringen gäller

03.1 Försäkringen gäller för skada som inträffar i hela världen utom i USA och Kanada.

03.2 Vid tjänsteresor gäller försäkringen även för skada som inträffar i USA och Kanada. Med tjänsteresa avses även resa när elever och andra personer är på resa avseende yrkesutbildning, arbetsträning eller annan liknande verksamhet enligt C13.1.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada samt förmögenhetsskada till följd av sådan ersättningsbar skada enligt

- allmänna skadeståndsrättsliga regler
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, när dessa avtalats
- sedvanligt kontrakt med SJ eller annan järnvägsförvaltning för skada genom rullande materiel, överskriden lastprofil, trafik på stickspår eller användande av obevakad järnvägsövergång
- sedvanligt kontrakt med strömleverantör där den försäkrade övertagit ansvar enligt ellagen
- sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

11.2 Ren förmögenhetsskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada i vissa fall enligt C.11.2.1 - C.11.2.6 och C.12.5.1.

Anmärkning

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

11.2.1 Myndighetsutövning

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada som vållats vid myndighetsutövning enligt 3 kap 2 § skadeståndslagen.

11.2.2 Råd och upplysningar

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt 3 kap 3 § skadeståndslagen till följd av felaktiga upplysningar eller råd.

11.2.3 Lag om offentlig upphandling

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt lag om offentlig upphandling 16 kap 5-6 §§ som är gjord eller kontrollerad och godkänd av försäkringstagarens upphandlingsenhet.

Med upphandlingsenhet avses en avdelning, grupp eller särskild person som är utsedd av försäkringstagaren att göra upphandlingar för försäkringstagaren.

11.2.4 Lag om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt lag om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, 16 kap 6-8 §§, som är gjord eller kontrollerad och godkänd av försäkringstagarens upphandlingsenhet.

Med upphandlingsenhet avses en avdelning, grupp eller särskild person som är utsedd av försäkringstagaren att göra upphandlingar för försäkringstagaren.

11.2.5 Förtroendevald revisor eller lekmannarevisor

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada när förtroendevald revisor eller lekmannarevisor blir ersättningskyldig enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler

11.2.6 Kontrollansvar enligt plan- och bygglagen (PBL)

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada som kan uppstå vid utövande av funktionen kontrollansvarig enligt Plan- och bygglagen (PBL).

11.3 Ansvar enligt Dataskyddsförordningen

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för materiell eller immateriell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt Artikel 82 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (Dataskyddsförordningen).

11.20 Åtagande

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger avtalad självrisk* åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan samt
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att erlægga.

12. Vad försäkringen inte gäller för

12.1.1 Levererad produkt

Försäkringen gäller inte för

- skada på produkt som den försäkrade levererat om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten eller i montering, uppförande eller annan åtgärd i samband med leverans av produkten
- kostnad i samband med reklamation, utbyte eller återtagande av levererad produkt. Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad produkt befaras orsaka skada
- skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

12.1.2 Bristande produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

12.1.3 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräknligt händelseförlopp eller sådan beräknlig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

12.2 Omhändertagen egendom¹

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar. Försäkringen gäller dock för skada genom brand, explosion, sotutströmning och

utströmning av vatten från ledningssystem på lokal eller bostad som den försäkrade hyr för sin verksamhet.

- på grund av särskilt åtagande yrkesmässigt lyfter, transporterar eller förvarar
- uppför eller nedmonterar, om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar.

Försäkringen gäller inte heller om skada på sådan egendom inträffar sedan egendomen avlämnats eller återlämnats.

Anmärkning

Särskild självrisk* gäller enligt C 42.1 för lyft eller transporter än den som är undantagna i C.12.2.

12.3 Trafik med motordrivet fordon¹

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålles i landet ifråga, och som inträffar till följd av trafik med motordrivet fordon

- för vilket trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning gäller
- när det används inom tävlingsområde

när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

12.4 Luftfartyg, skepp, båtar och liknande¹

Försäkringen gäller inte för

- skada genom luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- sakskada orsakad genom segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål när den försäkrade, eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av dessa farkoster.

12.4.1 Försäkringen gäller dock för person- och sakskada orsakad genom småbåtar varmed avses båtar med skrov som understiger 5 meter och med motorstyrka understigande 14 hästkrafter.

12.5 Miljöansvar¹

12.5.1 Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av miljöskada. Med miljöskada avses skadeståndsskyldighet enligt miljöbalken.

Försäkringen gäller dock om skada beror på

- att fel - dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod - tillfälligt har begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett har uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

I dessa fall gäller försäkringen även för ren förmögenhetsskada*.

---

¹ Detta undantag tillämpas inte vid skada genom levererad produkt. Härmed avses skada orsakad av defekt som funnits hos produkten när den sattes i omlopp av den försäkrade eller därefter tillförts produkten genom åtgärder som den försäkrade eller för hans räkning annan person vidtagit.

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av översvämning i samband med nederbörd eller snösmältning. Detta undantag tillämpas inte vid personskada. Se även undantag enligt C 12.6 nedan.

Anmärkning

Särskild självrisk* gäller enligt C 42.1 vid ren förmögenhetsskada.

12.5.2 Försäkringen gäller inte för sakskada eller ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för enligt miljöbalken i egenskap av byggherre eller entreprenör om skadan orsakats genom sprängning, pålning, spontning, schaktning eller grävning.

12.6 Nederbörd

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av översvämning i samband med nederbörd eller snösmältning. Detta undantag tillämpas inte vid personskada. Se även undantag enligt C 12.5.1.

12.7 Fel och brist i utredningar och beskrivningar

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet (konsultuppdrag), såvida inte skadeståndsansvar för kommunal rådgivning följer av C.11.2.2.

12.8 Straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning.

12.9 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte för skada som uppkommit under sådana omständigheter att det för den försäkrade eller försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

12.10 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att driftsledningen eller arbetsledningen varken haft eller bort ha haft kännedom om åsidosättandet.

Undantaget tillämpas inte vid lag om offentlig upphandling, 16 kap 5-6 §§, lag om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, 16 kap 6-8 §§ samt vid skadeståndskyldighet enligt Artikel 82 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (Dataskyddsförordningen).

12.11 Atomskada

Försäkringen gäller inte för sådan atomskada som den försäkrade kan göras ansvarig för enligt atomansvarighetslagen eller motsvarande utländsk lagstiftning.

12.12 Flygplats

Försäkringen gäller inte för verksamhet som består i ägande, drift, underhåll eller service av flygplan, flygplats eller flygtorn. Undantaget avser inte underhåll eller service som är av icke-teknisk art såsom städning eller catering.

12.26 Läkemedel

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av läkemedel (med läkemedel avses även vacciner och silikonbaserade implantat).

12.27 Tobak

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med tobak.

12.28 Asbest, formaldehyd och PCB

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av asbest, formaldehyd eller PCB.

12.29 Krav mellan försäkrade

Skada som de försäkrade orsakar varandra ersätts inte, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

12.30 Arbetsskada och annan försäkring

12.30.1 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada* som drabbar försäkrads egna anställda.

12.30.2 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom annan försäkring. Försäkringen gäller dock om regressrätt föreligger mot den försäkrade.

13. Övriga åtaganden i ansvarsförsäkringen

13.1 Elever eller andra personer under yrkesutbildning, arbetsträning eller annan liknande verksamhet

Försäkringen gäller för skolelev eller annan person i

- yrkesutbildning eller praktik
- arbetsträning
- arbetsmarknadspolitiska åtgärder
- arbetslivsorientering samt
- annan liknande verksamhet

där kommunen helt eller delvis anordnar, anvisar eller svarar för placeringen.

Försäkringen omfattar skadeståndskyldighet under vistelse på arbetsplats hos arbetsgivare enligt skriftlig överenskommelse mellan kommunen och arbetsgivare som tagit emot skolelever eller annan person enligt första stycket.

Försäkringen gäller för, av skolelev eller annan person

- orsakad person- och sakskada, oberoende av om vållande föreligger
- förmögenhetsskada till följd av brottsom drabbar arbetsgivare eller hans anställda.

Vid vållande hos arbetsgivaren eller hans anställda ska dock ersättningen jämkas eller bortfalla efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Försäkringen omfattar även skadeståndsskyldighet enligt skadeståndslagen som åvilar arbetsgivaren för av skolelev eller annan person

- orsakad person- eller sakskada
  - förmögenhetsskada till följd av brott
- som drabbar annan skolelev eller annan person, eller när sådan skada drabbar tredje man.

Bestämmelserna i C.12.2 angående omhändertagen egendom tillämpas inte.

13.2 Skolpatrull (skolpolis)

Försäkringen omfattar även patrullmedlemmarnas personliga ansvar i samband med skolpatrullverksamhet.

13.3 Räddningstjänst

Ansvarsförsäkringen omfattar - utan hinder av undantaget i C.12.2 - den försäkrades ersättningskyldighet enligt lagen om skydd mot olyckor ifråga om sakskada som uppkommit i samband med sådant vid räddningstjänst företaget ingrepp i annans rätt som avses i lagen om skydd mot olyckor.

Detta åtagande gäller dock inte i den mån ersättning för skadan kan utgå från annan.

13.4 Bilverkstad, garage och liknande

Vid bilverkstads- och garageverksamhet samt liknande utgår bestämmelserna i C.12.2 och ersätts av följande:

Försäkringen gäller inte för

- skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning hyr, leasar, lånar, nyttjar eller omhänderhar för försäljning
- skada på egendom som orsakas i samband med förflyttning utanför område som disponeras för verksamheten. Denna begränsning gäller inte om skadan är en följd av fel vid åtgärd som vidtagits före förflyttningen
- skada på egendom i samband med bärgning. Denna begränsning gäller inte vid skada på motordrivet fordon samt släpfordon då dessa förbereds för transport från bärgningsplatsen.

13.5 Föreningar/klubbar och enskilda personer

Försäkringen gäller för föreningar, klubbar och enskilda personer, då dessa enligt avtal med den försäkrade svarar för drift eller skötsel

med mera av kommunala anläggningar eller verksamheter.

Försäkringen gäller endast för den skadeståndsskyldighet, som uppkommer vid utförande av uppdraget.

42. Självrisk

Självrisken är angiven i försäkringsbrevet. Särskild självrisk som är angiven i C.42.1 gäller dock när den är högre.

Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Endast en självrisk avdras

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera levererade produkter
- för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

42.1 Särskild självrisk

Självrisken är lägst

- 50 % av prisbasbeloppet* vid skada på egendom som den försäkrade, eller för hans räkning annan person, åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, kontrollera, besiktiga eller tillse
- 50 % av prisbasbeloppet vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person lyft eller transporterat, i andra fall än de som är undantagna i C.12.2
- 10 % av skadebeloppet, dock lägst 50 % av prisbasbeloppet vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust
- 30 % av skadebeloppet, dock lägst 1 prisbasbelopp och högst 10 prisbasbelopp, vid sakskada genom brand eller explosion som orsakats av heta arbeten på tillfällig arbetsplats
- 10 % av skadebeloppet lägst 50 % av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp vid sakskada som består i eller är en följd av ras, sättning eller förskjutning i marken eller förändring av grundvattennivån, enligt C.12.5.1
- 1 prisbasbelopp vid ren förmögenhetsskada om inte annat anges i försäkringsbrevet.

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnaderna enligt C.11.20
- räddningskostnader enligt C.43.2

med avdrag för självrisk enligt C.42.

43.1 Högsta ersättning

Bolagets ersättningskyldighet är begränsad till 1 försäkringsbelopp vid varje skada och totalt 2 försäkringsbelopp per försäkringsår, dock högst

- 1 försäkringsbelopp vid skada genom levererad produkt om flera skador orsakats av samma fel, brist eller defekt hos en eller flera produkter, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade

- 1 försäkringsbelopp för skador som uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle
  - 10 000 000 kr vid skada som inträffar i USA enligt C.03.2
  - 12 prisbasbelopp vid byte eller ändring av lås till följd av nyckelförlust
  - 250 prisbasbelopp vid ersättningsbar skada på hyrd lokal eller bostad enligt C12.2
  - 50 prisbasbelopp per skada och 100 prisbasbelopp per försäkringsår vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att lyfta, transportera, förvara, installera, montera, demontera, bearbeta, reparera, kontrollera, besiktiga eller tillse eller annan åtgärd i samband med entreprenadarbeten
  - 25 prisbasbelopp per försäkringsår vid ren förmögenhetsskada C.12.5.1
  - 25 prisbasbelopp per försäkringsår vid ren förmögenhetsskada enligt C.11.2.
  - 25 prisbelopp vid varje skada enligt C.11.3
  - 10 000 000 kr vid skada genom dammgenombrott.
- om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Vid skada enligt C.13.1 är ersättningen begränsad till

- 10 000 000 kr för personskada och totalt 20 000 000 kr per försäkringsår
- 2 000 000 kr per skada och totalt 4 000 000 kr per försäkringsår för sakskada samt
- 500 000 kr per försäkringsår ren förmögenhetsskada till följd av brott

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

43.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

43.3 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt R.02.

43.4 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av basbeloppet.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt R02.

D. Förmögenhetsbrottsförsäkring

01. Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser all verksamhet som kommunen bedriver och gäller för försäkringstagaren (den försäkrade).

02. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada genom brott som förövas under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden) och som upptäcks senast 5 år efter det att brottet förövats. Försäkringen gäller dock inte för brott som upptäcks senare än 2 år efter försäkringens upphörande.

03. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som uppkommer inom Norden, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

08. Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anger det belopp till vilket skada, skadestånd, utrednings-, förhandlings-, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader sammanlagt är försäkrade.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Förmögenhetsbrott

Försäkringen gäller för skada genom att arbetstagare hos den försäkrade i tjänsten gjort sig skyldig till något av följande i brottsbalken angivna förmögenhetsbrott som medför personlig vinning för någon:

- förskingring, undandräkt eller grov förskingring
- trolöshet mot huvudman
- bedrägeri, bedrägligt beteende eller grovt bedrägeri
- stöld, snatteri eller grov stöld.

Kan det inte fastställas vem som förövat brottet gäller försäkringen endast om det genom tillförlitlig utredning kan styrkas att någon av den försäkrades arbetstagare i tjänsten gjort sig skyldig till brottet.

Anmärkning

Med arbetstagare avses person med vilken den försäkrade ingått anställningsavtal och för vilken den försäkrade betalar arbetsgivaravgift enligt lagen om socialavgifter.

Med arbetstagare förstås även den för vilken den försäkrade har principalansvar enligt skadeståndslagen även om anställningsförhållande inte föreligger.

11.2 Dataintrång

Försäkringen gäller för skada, alltså försäkrads egen merkostnad eller förlust, sak- och personskada samt förmögenhetsskada till följd av sådan ersättningsbar skada och ren förmögenhetsskada, som åsamkas den försäkrade genom att någon i brottslig avsikt bereder sig tillgång till en uppgift som är avsedd för automatiserad

behandling eller olovligen ändrar, utplånar, blockerar eller i register för in en sådan upptagning och därmed gör sig skyldig till dataintrång enligt brottsbalken. Försäkringen gäller också för den skadeståndsskyldighet som kan åläggas den försäkrade till följd av sådan handling.

11.3 Åtagande

Vid skada som försäkringen gäller för och som överstiger avtalad självrisk åtar sig bolaget att

- betala den skada som förorsakats den försäkrade
- vid krav på skadestånd på grund av konstaterat förmögenhetsbrott eller dataintrång utreda och förhandla om eventuell skadeståndsskyldighet
- betala det skadestånd som den försäkrade är skyldig att betala
- betala skäliga rättegångskostnader.

12. Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- skada som den försäkrade kan få ersättning för genom annan försäkring
- utrednings- och revisionskostnader för att fastställa skadans omfattning även om sådan kostnad uppkommit i samband med rättegång
- skada genom brott som förövats av arbetstagare efter det att genom försäkringen ersättningsbar skada, som orsakats av densamme, har upptäckts
- ränta på uppkommen kapitalförlust
- skada genom förlust av goodwill
- skada genom bestickning eller obehörigt utnyttjande eller röjande av företagshemlighet samt företagsspioneri och olovlig befattning med företagshemlighet
- på förhand avtalade skadestånd
- skada som uppkommer indirekt för försäkrad
- skada genom datavirus.

42. Självrisk

Vid varje skada gäller en självrisk* som är lägst 1 prisbasbelopp* eller som är angiven i försäkringsbrevet vid tidpunkten för den första brottsliga handlingen.

Endast en självrisk tas ut vid skada till följd av brott som en och samma person eller flera personer gemensamt begått oavsett om skadan hänför sig till ett eller flera försäkringsår. Självrisken baseras därvid på det prisbasbelopp som gällde det försäkringsår den första brottsliga handlingen begicks.

43. Skadeersättningsregler

Bolaget ersätter

- kostnaderna enligt D.11
  - räddningskostnader enligt D.43.2
- med avdrag för självrisk enligt D.42.

43.1 Högsta ersättning

Ersättningen för skada till följd av brott förövat under ett och samma försäkringsår är begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

Vid skada till följd av brott, som en och samma person eller flera personer gemensamt begått, är ersättningen begränsad till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet oavsett om skadan hänför sig till ett eller flera försäkringsår. Det försäkringsbelopp som ska tillämpas är det belopp som gällde vid tidpunkten för den första brottsliga handlingens förövande.

Om försäkringsbeloppet höjs är bolagets ersättningskyldighet begränsad till det lägre beloppet för brott som förövats före höjningen. Om försäkringsbeloppet istället sänks, gäller det högre beloppet endast för brott, som förövats före sänkningen.

43.2 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

43.3 Tillrättakommen egendom

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, tillrätta ska egendomen ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

43.4 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt R.04. Bolaget äger dock rätt att avvakta åtalsbeslut avseende det/de misstänkta brotten.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt R.04.

Q. Säkerhetsföreskrifter

01. Egendoms- och följdskadeförsäkring

01.1 Allmänt

Den försäkrade ska iaktta

- lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter som meddelas i syfte att förhindra eller begränsa skada
- föreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande i syfte att förhindra eller begränsa skada
- föreskrifter som anges nedan.

01.2 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Anges i försäkringsbrevet att elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas gäller följande.

Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad i den omfattning som föreskrivs av bolaget.

Vid revisionsbesiktning av industri- och hantverkshus, köpcentrum, terminal, lagerbyggnad, kylhus och dylikt avsedda för flera hyresgäster eller kunder gäller att besiktningen ska bekostas av försäkringstagaren till byggnadens brandförsäkring och ska omfatta samtliga lokaler i byggnaden.

Elektrisk starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, ström eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom.

Revisionsbesiktning ska, enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN), genom av nämnden auktoriserade besiktningsingenjörer.

Intyg om revisionsbesiktning ska utfärdas av besiktningsingenjören. Det ska av försäkringstagaren på begäran uppvisas för bolaget.

Vid revisionsbesiktning påtalade fel och brister ska av behörig person rättas till inom 2 månader efter besiktningen.

Den första revisionsbesiktningen ska göras inom 1 år efter det att elanläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning ske vart tredje kalenderår med högst 40 månader mellan besiktningarna.

01.3 Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar ska finnas i den utsträckning som anges av kommunens räddningschef eller av bolaget.

01.4 Heta arbeten

Dessa säkerhetsföreskrifter för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning,

bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

01.4.1 Ansvar för att föreskrifterna följs

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att nedanstående säkerhetsföreskrifter följs av

- 1) Iden försäkrades företagsledning
- 2) övriga anställda hos den försäkrade
- 3) entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade.

Om någon som anges i punkt 1 - 3 inte följer dessa säkerhetsföreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring. Se Q.01.50 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

01.4.2 Tillstånd

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (t ex ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Brandskyddsföreningens (BF) blankett Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifylld
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

01.4.3 Säkerhetsregler för heta arbeten

01.4.3.1 Säkerhetsregel nr 1 - Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd.

Detsamma gäller den som ska vara brandvakt.

Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och BF:s utbildningskommitté för heta arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

01.4.3.2 Säkerhetsregel nr 2 - Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen - även under arbetsrast - under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid - minst en timme - eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i tillståndet.

Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

01.4.3.3 Säkerhetsregel nr 3 - Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas av den som är utsedd att vara föreståndare för hanteringen.

01.4.3.4 Säkerhetsregel nr 4 - Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara

- städad
- vid behov vattnad.

01.4.3.5 Säkerhetsregel nr 5 - Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska

- flyttas bort
- skyddas genom övertäckning
- avskärmas.

01.4.3.6 Säkerhetsregel nr 6 - Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara

- skyddas
- göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

01.4.3.7 Säkerhetsregel nr 7 - Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara

- tätade
- kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

01.4.3.8 Säkerhetsregel nr 8 - Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 2 x 6 kg pulver).

Vid takläggning krävs:

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 2 x 6 kg). Alternativt gäller tre certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233 BC (minst 3 x 6 kg pulver). Vid takläggning krävs alltid att brytverktyg och handstrålkastare finns på arbetsplatsen.

01.4.3.9 Säkerhetsregel nr 9 - Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

01.4.3.10 Säkerhetsregel nr 10 - Larmning

Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll.

Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

01.4.3.11 Säkerhetsregel nr 11 - Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

01.4.3.12 Säkerhetsregel nr 12 - Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300° C.

01.4.3.13 Säkerhetsregel nr 13 - Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt BF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger".

01.5 Tobaksrökning

Rökning får ske i kontor, matsalar, samlingslokaler och på toaletter.

Under förutsättning att bolaget och kommunens räddningschef medgett detta får rökning ske

- vid fasta arbetsplatser i lokal* eller upplag som inte är brand- eller explosionsfarliga
- på särskild härför anvisad plats.

På övriga platser får rökning inte ske.

Plats eller område där rökning inte får ske ska markeras tydligt.

01.6 Branddörr och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd under icke arbetstid.

01.7 Uppvärmningsanordningar

Brännbart material ska hållas på erforderligt avstånd från heta ytor på eldstäder och rökkanaler eller skyddas med isolering mot överhettning.

Varmluftspanna, byggtork och annan flyttbar anordning för uppvärmning med fast, flytande eller gasformigt bränsle ska vara av typ som godkänts av Statens Provninganstalt eller annan behörig instans. Flyttbar elvärmeapparat ska vara utförd enligt gällande bestämmelser från Semko eller annat nordiskt provningsinstitut.

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad* endast i samband med byggnads- och anläggningsarbete.

01.8 Motordrivet fordon

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal* eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- permanenta lastnings- och lossningsplatser försetts med brandsläckningsredskap
- bolaget och kommunens räddningschef lämnat medgivande därtill, om lokalen eller upplaget är brandeller explosionsfarliga. Medgivande gäller endast fordon som är säkerhetsmässigt anpassade till de aktuella områdena.

Motordrivet fordon får inte utan medgivande av bolaget eller kommunens räddningschef garageras inom fabriktions- eller lagerlokal eller upplag.

01.9 Nyckel, kod eller låskombination

Nyckel*, kod eller låskombination till byggnad* och lokal* ska handhas och förvaras på betryggande sätt. Den får t ex inte vara märkt eller placerad så att den kan identifieras av obehörig. Den får inte heller förvaras på sådant sätt i lokalen att den är lättillgänglig för obehörig.

I nyckelskåp i anslutning till lokal får endast förvaras sådan nyckel som uteslutande går till allmänt utrymme - såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum eller liknande - vilket är betryggande avskilt från annan lokal.

01.10 Lås, kod och låskombination

Lås, kod eller låskombination ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning misstänka att någon obehörigen innehar nyckeln eller har kännedom om koden eller låskombinationen.

01.11 Datamedia och information

Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att originalet och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.

Rutiner för säkerhetskopiering av användarfiler

Säkerhetskopior ska framställas med den frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde, dock minst 1 gång per vecka.

Säkerhetskopior ska vara korrekta, aktuella och funktionsdugliga.

Säkerhetskopior ska förvaras skilda från originalet och från varandra på ett sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

01.11.1 Särskild påföljd

Har föreskrift enligt Q.01.11 inte följts gäller utöver påföljd enligt Q.01.50.5 att ingen ersättning lämnas för merkostnad och avbrottskada till följd av skada på datamedia och information.

01.12 Vattenförsäkring

01.12.1 Grundläggande krav för vattenförsäkring

01.12.1.1 Frysrisk

Skäliga åtgärder ska vidtas för att förhindra utströmning genom frysning.

01.12.1.2 Dagvattenledning

Invändigt ledningssystem för regn- eller smältvatten ska uppfylla de krav som ställs på avloppsledningar enligt Boverkets Byggregler (BBR).

01.12.1.3 Prouning

Ledningssystem ska innan de tas i bruk provas och godkännas i vedertagen ordning.

01.12.2 Övriga föreskrifter för vattenförsäkring

01.12.2.1 Underhåll

Ledningssystem och övriga anordningar som ska förhindra utströmning ska underhållas på ändamålsenligt sätt. Påföljd enligt Q.01.50 tillämpas dock endast om underhållet är uppenbart eftersatt.

01.13 Skydds krav för inbrottsförsäkring

01.13.1 Skydds krav för lokal*

Lokal där inbrottsförsäkring gäller ska uppfylla kraven för nedan angivna skyddsklass. Anges flera skyddsklasser framgår det av försäkringsbrevet vilken skyddsklass som gäller för respektive lokal.

01.13.1.1 Skydds krav (skyddsklass 1)

Anmärkning

Utöver vad som anges nedan hänvisas till bolaget för bedömning av vad som enligt gällande regler är godtagbart.

Omslutningsyta* (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet m m) ska, såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar, i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott* och försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, tak och golv

Väggar tak och golv ska vara av sten, betong, lättbetong, trä, två lager korrugerad plåt eller flerskiktstkonstruktioner av blandade material med motsvarande styrka. Även väggar som är certifierade enligt SSF:s norm 1047 för inbrottskyddande väggar, klass 1 är godtagbara. Väggarna ska ansluta tätt till bärande konstruktion.

Dörr, port och lucka

Godtagbar dörr, port och lucka är:

- dörr av aluminium, stål eller massivt trä.
- dörr som är certifierad enligt SS 81 73 45, klass 1.
- dörr certifierad enligt SS-ENV 1627, motståndsklass 2.

- dörr som uppfyller kraven enligt SS-ENV 1627 motståndsklass 1 kompletterad med en gallergrind monterad innanför dörren. Gallergrinden ska vara certifierad enligt SS-ENV 1627 motståndsklass 2 eller Svenska Stöldskyddsforeningens norm SSF 033.
- gallergrind certifierad enligt SS-ENV 1627 motståndsklass 4.

Dörr, port och lucka som inte uppfyller kraven ovan ska ha hela dörrbladet förstärkt med minst 0,5 mm tjock stålplåt eller 6 mm tjock plywood.

Dörr, port och lucka i omslutningsyta* ska vara låst med godkänd låsenhet eller med annan låsanordning som för det särskilda fallet godtagits av bolaget. Dörr, port och lucka anses inte vara låst om nyckel* har kvarlämnats i låset. Låsenhet ska vara fastsatt på säkert sätt enligt tillverkarens anvisningar.

För pardörrar gäller dessutom att den inaktiva dörren ska vara reglad upp- och nedtill med säkrade hävarmskantreglar eller på likvärdigt sätt.

Utåtgående dörr, port och lucka ska ha bakkantsäkring.

Anmärkning

Låsenhet

Med godkänd låsenhet avses

- certifierat instickslås och slutbleck som uppfyller fordringarna i svensk standard SS 3522 lägst klass 3. Låset ska från båda sidor av dörren endast kunna öppnas med nyckel.
- certifierat hänglås med beslag eller certifierad låsbom. Lås och beslag ska på dörrens insida vara lägst klass 3 och lägst klass 4 på utsidan enligt fordringarna för hänglås och hängbeslag i Svenska Stöldskyddsforeningens norm SSFN 014 och SSF 018.
- invändig stålbom av plattjärn minst 8 x 50 mm som låses med hänglås certifierat enligt Svenska Stöldskyddsforeningens norm för hänglås SSFN 014 klass 3.

Bakkantsäkring

Godkänd bakkantsäkring är bakkantbeslag eller stiftning genom gångjärn.

Bakkantbeslag

Bakkantbeslag består av ett bleck som monteras i karmen och en platta med gripklo eller med stift som monteras i dörren.

Slutbleck

Beslag för montering i karm avsett att förstärka denna vid kolvurtag.

Stiftning genom gångjärn

Bakkanten på utåtgående dörr säkras genom s k stiftning. Dörrkarmen förses med minst 2 karmstift av stål - ett i varje gångjärn som griper in i håll i dörrens bakkant.

Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat.

Ventilationsfönster ovan dörr får dock vara öppet om det har inkrypningskydd*.

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha godkänt inkrypningskydd*.

Annan öppning som är större än 150x300 mm, i omslutningsyta ska ha godkänt inkrypningskydd*.

01.13.2 Skyddskrav för andra utrymmen

Om det i försäkringsbrevet anges att inbrottsförsäkring gäller för annat utrymme än lokal* får utrymmet inte lämnas olåst. Nyckel får inte lämnas kvar i låset.

Krav på utrymmets inbrottskydd som anges i försäkringsbrev eller särskilt villkor ska vara uppfyllt.

01.16 Transportförsäkring

01.16.1 Skyddskrav - stöldskada

Vid stöld gäller att tidpunkten för brottet kan preciseras och att rimliga säkerhetsåtgärder har vidtagits med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt.

Vid uppehåll ska alltid

- kupé, förarhytt eller andra låsbara utrymmen låsas
- befintligt inbrottslarm och andra säkerhetsanordningar inkopplas.

01.16.2 Övriga skadehändelser

Transporterad egendom ska skyddas genom ändamålsenlig emballering, packning, inlojning eller på annat sätt.

Egendom som kan skadas av nederbörd ska vara täckt på tillfredsställande sätt.

Fordon som används för transport ska vara lämpligt med tanke på godsets art. Fordonet får inte vara bristfälligt eller överbelastat.

01.17 Cistern

Cistern ska uppfylla de krav som föreskrivs i lag eller som meddelats av myndighet avseende utförande, anläggande, kontroll och underhåll. Cistern ska vara försedd med överflynnadsskydd.

Cistern för brännbar vätska ska vara elektriskt jordad. Cistern, som inte är av plåt, ska dessutom vara försedd med åskledare

01.18 Byggnads särart

01.18.1 Byggnad* eller byggnadsdel med särskilt kulturhistoriskt och/eller konstnärligt värde ska vara särskilt dokumenterad, exempelvis med ritning, foto eller finnas upptagen i särskild förteckning. Aktuell dokumentation ska förvaras så att den inte kan förstöras i samband med att den förtecknade egendomen skadas.

01.18.2 Den försäkrade måste följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad söka dispens eller överklaga beslut i de fall

uppfyllandet av visst krav måste bedömas medföra oskälig och inte befogad kostnad.

01.18.2.1 Särskild påföljd

Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för kostnad som därigenom uppstår.

01.30 Duk i plasthall eller tält

Stativ och bågar avsedda att primärt eller sekundärt uppbära hallens duk ska vara så utformade att de inte kan orsaka skador på duken.

Denna föreskrift tillämpas endast när försäkringen är avtalad att gälla även för skada genom storm.

01.50 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

01.50.1 Allmänt

Har den försäkrade när skada inträffar försummat att följa en säkerhetsföreskrift som framgår av försäkringsvillkoren eller av en författning som villkoren hänvisar till, betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får anses ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits.

Med den försäkrade likställs annan som haft att tillse att föreskriften följdes.

01.50.2 Påföljd enligt allmänna regler

Har föreskrift enligt

- Grundläggande krav för vattenförsäkring (Q.01.12.1)
- Skyddskrav för inbrottsförsäkring (Q.01.13)
- Transportförsäkring (Q.01.16)

inte följts tillämpas enbart Q.01.50.1, vilket kan innebära att ingen ersättning lämnas. Om särskilda skäl föreligger kan begränsad ersättning lämnas.

01.50.3 Nedsättning görs med 30 %

Har föreskrift i övrigt inte följts sätts den ersättning som annars skulle lämnats efter avdragen självrisk* ned med 30 %, dock med lägst 1 och högst 50 prisbasbelopp*. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

01.50.4 Särskild påföljd

Om särskild påföljd anges i direkt anslutning till säkerhetsföreskriften tillämpas den.

Ersättning ges dock lägst med det belopp som skulle ha lämnats om enbart Q.01.50.1 hade tillämpats.

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Den försäkrade ska iakttä

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet
- att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning

förvaras och på bolagets begäran uppvisas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa

- leveranstidpunkt, eller
- om skadeståndsskyldighet föreligger, eller
- om produkt varit defekt vid leverans.

02.20 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i Q.02.1 och har detta varit till väsentligt men i utredning av skadestandsfrågan, görs ett avdrag med 20 % av annars utgående ersättning, dock med lägst 50 % av prisbasbeloppet* och högst 10 prisbasbelopp.

03. Förmögenhetsbrottsförsäkring

03.1 Allmänt

Den försäkrade ska

- iakttä lagar, förordningar eller myndigheters föreskrifter som meddelas i syfte att förhindra eller begränsa skada
- iakttä de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet.

03.2 Datamedia och information

Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att originalet och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.

Rutiner för säkerhetskopiering av användarfiler

Säkerhetskopior ska framställas med den frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde, dock minst 1 gång per vecka.

Säkerhetskopior ska vara korrekta, aktuella och funktionsdugliga.

Säkerhetskopior ska förvaras skilda från originalet och från varandra på ett sådant sätt att dessa inte kan skadas vid samma tillfälle.

03.3 Inventering och rutiner

Den försäkrade ska minst en gång varje försäkringsår företa inventering av varulager, maskiner och inventarier samt kontrollera de rutiner som används för medelshanteringen.

03.4 Förvaltning och kontroll

Den försäkrade ska tillse att aktiebolagets ekonomiska förhållanden, i det enskilda fallet, kontrolleras på ett tillfredställande sätt motsvarande aktiebolagslagens 8 kap 4 § och 29 § (aktiebolagslag 2005:551) eller motsvarande regler som är tillämpliga för annan associationsform bland annat genom att utnyttja de möjligheter till kontroll som attestordning, datorsystem och liknande ger. Dokumentation av system, program och drift samt regler för behörighet och liknande handlingar ska i rimlig omfattning bevaras och på försäkringsgivarens begäran överlämnas när det kan ha betydelse för utredning av skada.

03.20 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i Q.03.1-4, ersätts endast den skada som kan ha uppstått oberoende av detta.

R. När skada inträffat

01. Egendoms- och Följdskadeförsäkring

01.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott*, rån*, överfall* eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

01.1.1 Påföljd vid åsidosättande av Anmälan om skada

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada enligt 01.1 och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Observera att anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt 01.2.

01.2 Anspråk på försäkringsersättning - Ersättningskrav

Anspråk på försäkringsersättning ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Avser ersättningskravet förlust enligt B3 ska krav framställas inom ett år efter ansvarstidens* slut.

Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningskyldighet.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom - skadad och oskadad - med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan.

Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

01.3 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamheten
- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

01.4 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

01.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering.

Iakttag den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

01.6 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

01.7 Bedrägliga uppgifter

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

02. Ansvarsförsäkring

02.1 Anmälan om skada

Skada som kan grunda ersättningskrav mot försäkrad ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Vid nyckelförlust ska polisanmälan ske och kopia på anmälan ska på begäran insändas till bolaget.

02.1.1 Påföljd vid åsidosättande av Anmälan om skada

Om den ersättningsberättigade har försummat att följa bestämmelsen om att anmäla skada enligt 02.1 och detta har medfört skada för bolaget, kan den ersättning som annars skulle ha betalats, sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Om bolaget har betalat ut ersättning till skadelidande har bolaget rätt att från den försäkrade återkräva en skälig del av vad bolaget har utbetalt till den skadelidande.

Observera att anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt 02.2.

02.2 Anspråk på försäkringsersättning eller försäkringsskydd

Anspråk mot försäkringen med anledning av skadeståndskrav mot försäkrad måste anmälas till bolaget senast inom ett år från tidpunkten när försäkrad fick kännedom om skadeståndskravet.

Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningskyldighet.

02.3 Uppgörelse i godo

Om bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Den försäkrade är även skyldig att förhindra att den försäkrade ådöms skadeståndsskyldighet genom tredskodom.

Iakttag den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter är bolaget fritt från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

02.4 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

02.5 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningskyldighet.

02.6 Bedrägliga uppgifter

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

02.7 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämt till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget härom. Bolaget äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

02.8 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

04. Förmögenhetsbrottsförsäkring

04.1 Anmälan om skada

Upptäcker den försäkrade att förmögenhetsbrott förövats eller dataintrång skett eller misstänks detta ska, även om ersättning inte begärs, bolaget snarast underrättas.

Om bolaget anser det erforderligt åligger det den försäkrade att begära polisutredning.

04.2 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget snarast efter det att skadan uppkommit och senast 6 månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning eller från den tidpunkt då polisutredningen avslutats.

Framställs kravet senare är bolaget fritt från ersättningsskyldighet.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

04.3 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat.

04.4 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte iakttagit sin räddningsplikt enligt ovan, och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligen avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå, eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

04.5 Bedrägliga uppgifter

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

X. Allmänna undantag

01. Grov vårdslöshet och uppsåt

Bolaget är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Med försäkrad likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

02. Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

03. Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

05. Terroristattack

05.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme
- som innebär att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att sådan skada som egendomsförsäkringen enligt A.11-16 gäller för, inträffat hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt
- som orsakas av biologisk eller kemisk kontamination om skadans uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med terroristattack

Y. Allmänna avtalsbestämmelser

01. Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden räknas från kl 00.00 begynnelse dagen och är 1 år om inte annat anges i försäkringsbrevet. Tecknas försäkring på begynnelse dagen räknas försäkringstiden dock först från den tidpunkt då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen genom att försäkringstagaren betalar den premie som bolaget genom utsänd avi underrättar honom om. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen ska bolaget meddela detta senast då premieavin sänds ut.

Har bolaget anledning att inte förnya försäkringen ska försäkringstagaren underrättas om detta senast 1 månad före försäkringstidens slut. Skickas meddelandet senare förlängs försäkringen med lika många dagar som meddelandet är försenat.

02. Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

02.1 Bolaget har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra

- 3 dagar efter uppsägningen vid första premieperioden (nyteckning)
- 7 dagar efter uppsägningen vid senare premieperiod.

02.2 Bolaget har rätt att säga upp försäkringen före försäkringstidens utgång

- om försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget
- om ett i försäkringsavtalet angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som bolaget inte kan antas ha tagit i beräkning.

02.3 Om försäkrad inte tillåter att bolaget besiktigar försäkrad egendom har bolaget rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen.

02.5 Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort, t ex genom att egendom avyttras.

02.10 Förändring av avtal vid terroristattack

Bolagets återförsäkring kan med anledning av skada orsakad av terrorism komma att förändras. Bolaget äger därför rätt att helt exkludera eller förändra sitt åtagande enligt detta avtal med anledning av skada orsakad av terrorism 14 dagar efter det att meddelande härom avsänts till försäkringstagaren.

03. Premiebetaling och uppgifter för förnyad försäkring

03.1 Första premie

Premien ska betalas i förskott. Bolagets ansvarighet inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats.

Detta gäller endast under förutsättning att premien betalas inom 30 dagar efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien inom 30 dagar efter utsändningen av avi föreligger dröjsmål med premiebetaling. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

03.2 Förnyad försäkring

03.2.1 Uppgifter för förnyad försäkring

Inför nytt försäkringsår ska försäkringstagaren före begynnelse dagen meddela bolaget om intagna uppgifter i försäkringshandlingarna motsvarar de rätta förhållandena. Dessutom ska i förekommande fall försäkringstagaren lämna följande uppgifter som ligger till grund för försäkringen:

- Ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförlig förbättring av försäkrad byggnad med angiven bruttoarea, verksamhet och byggnadssätt.
- Nyanskaffningskostnad för fast egendom och maskinerier som avser el-, vatten- och avloppsanläggning, kraftverk och värmeverk.
- Det vid tidpunkten för uppgiftslämnandet aktuella nyanskaffningsvärdet för helvärdeförsäkrade byggnader och maskinerier
- Förteckning med uppgift om maskinerier i förhyrda lokaler och bostäder med förhyrd yta och belägenheten (kvarter, lägenhet, stadsäga och gatuadress)
- Årslönekostnaden
- Invånarantal
- Nyanskaffningsvärdet avseende innehåll i
  - museum och konsthall
  - yrkesskola eller motsvarande,
  - Antal mediaenheter i bibliotek, som inom en och samma byggnad inrymmer mer än 50 000 mediaenheter.

Anmärkning

För Byggnader och Lös egendom, se även A.08.2.2.

När egendomsförsäkring på arbetsområde tecknats ska även uppgift lämnas om

- det beräknad högsta värdet av Arbeten* på ett och samma arbetsområde* under kommande försäkringsår
- det vid tidpunkten för uppgiftslämnandet aktuella nyanskaffningsvärdet för Hjälpmedel*.

03.2.2 Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelse dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än 1 månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Försäkringen förnyas även om premien betalas senare, dock endast under förutsättning att betalningen sker inom 1 månad från senaste förfallodag för betalningen enligt föregående stycke.

Bolagets ansvarighet inträder i detta fall först dagen efter betalningen.

03.3 Premiereglering

Vid försäkringsårets början erlagd premie är preliminär. Definitiv premie uträknas varje försäkringsår på grundval av de uppgifter som försäkringstagaren lämnat bolaget. Är den definitiva premien högre än den preliminära ska skillnaden erläggas av försäkringstagaren. Är den definitiva premien lägre än den preliminära återbetalar bolaget skillnaden.

Skillnaden mellan preliminär och definitiv premie föranleds av gjorda nettoinvesteringar, varvid dessa anses vara jämnt fördelade över försäkringsåret.

Indexändring iaktas vid beräkning av premien för kommande försäkringsår.

03.4 Särskilda regler vid kontobetaling

Utöver vad som anges i Y.03.1 - Y.03.3 gäller bestämmelserna i kontoavtalet (autogiroavtalet).

Om kontot upphör att gälla av annan anledning än utebliven betalning aviseras premie för återstående del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i Y.03.1 - Y.03.3

03.5 Särskilda regler vid annan delårsbetalning än konto

Premie för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att bolaget skickat ut premieavin.

Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och bolagets ansvarighet upphör, d v s bolaget ansvarar inte längre för försäkringsfall. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp, återinträder bolagets ansvarighet först dagen efter betalningen.

04. Rätt till premieåterbetalning när försäkringen upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla ska bolaget återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början hade bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter bolagets uppsägning upphör att gälla återbetalar bolaget oförbrukad del av premien.

Om försäkrad egendom skadats är den premie som belöper på ett försäkringsbelopp motsvarande skadeersättningen förbrukad.

05. Upplyningsplikt och riskökning

05.1 Felaktiga eller ofullständiga uppgifter

Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades eller förnyades. Premie och försäkringsvillkor grundar sig på de uppgifter som lämnades då försäkringen tecknades eller förnyades. Den som vill teckna, utvidga eller förnya en försäkring ska lämna upplysningar som kan ha

betydelse för frågan om försäkring ska meddelas.

Försäkringstagaren ska ge riktiga och fullständiga upplysningar och även utan förfrågan från bolaget ska försäkringstagaren lämna uppgifter som är av uppenbar betydelse för riskbedömningen. Om bolaget begär upplysningar enligt meningens ovan under försäkringstiden ska försäkringstagaren lämna sådana. Om en försäkringstagare inser att bolaget tidigare har fått oriktiga uppgifter eller ofullständiga uppgifter ska försäkringstagaren utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

Har försäkringstagaren lämnat uppgifter, som han insett eller bort inse vara felaktiga eller ofullständiga, och har detta medfört för låg premie eller alltför förmånliga villkor, begränsas bolagets ansvarighet till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som egentligen skulle ha gällt. Om bolaget med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

05.2 Ändrade förhållanden

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada ska försäkringstagaren meddela detta till bolaget. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och har försäkringstagaren utan skälig anledning underlåtit att meddela bolaget ändringen begränsas ansvarigheten på samma sätt som anges i Y.05.1.

06. Återkrav

I den mån bolaget har betalat ersättning övertar bolaget den försäkrades rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Återkrav mot privatperson får framställas endast om

- denne vållat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet, eller
- skadan har samband med dennes förvärvsverksamhet.

10. Behandling av personuppgifter

Länsförsäkringar behandlar personuppgifter i enlighet med vad som anges i informationen "Behandling av personuppgifter" som du hittar på vår webbplats lansforsakringar.se/personuppgifter. Om du vill kan du få informationen skickad till dig, kontakta i så fall ditt lokala försäkringsbolag.

I den mån Länsförsäkringar, för att fullgöra sina åtaganden enligt försäkringsavtalet, även behöver behandla uppgifter om försäkringstagarens arbetstagare ansvarar försäkringstagaren för att arbetstagarna får informationen "Behandling av personuppgifter".

11. Gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) med mera

Bolaget äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Registret används endast i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för det gemensamma

skadeanmälningsregistret är GSR AB. Dessutom kan bolaget komma att lämna uppgifter om stöldanmält och eftersökt gods till Larmtjänst AB för utredning av oklara försäkringsfall och eftersökning av stulen egendom.

12. Dubbförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbförsäkring, gäller samma förbehåll för båda försäkringarna. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i Försäkringsavtalslag (2005:104).

13. Force majeure

Bolaget är inte ansvarigt för förlust som kan uppstå om skadeutredning, utbetalning av ersättning eller iståndsättande av skadad egendom fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av arbetsmarknadskonflikt, konfiskation eller nationalisering, rekvisition, destruktion av eller skada på egendom genom order från regering eller myndighet.

14. Preskription

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringskydd måste väcka talan mot försäkringsbolaget inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant försäkringskydd inträdde. Annars går rätten till ersättning förlorad.

Anmärkning

Med det förhållande som berättigar till försäkringskydd menas:

- Vid egendomsförsäkring - tidpunkten för försäkringsfallet.
- Vid följdskadeförsäkring - tidpunkten för ansvarstidens slut.
- Vid ansvarsförsäkring - tidpunkten då försäkrad fick kännedom om skadeståndskrav mot honom.

Om anspråk har framställts till bolaget inom ett år är fristen att väcka talan alltid minst 6 månader från det att bolaget har förklarat att det tagit slutlig ställning till anspråket eller, om bolaget skriftligen förelagt en försäkrad att väcka talan är denna frist minst ett år från det att den försäkrade fick del av föreläggandet.

Anmärkning

Anspråk på försäkringsersättning måste framställas inom ett år enligt R 01.2 och R 02.2.

15. Lagar

För denna försäkring gäller i övrigt bestämmelserna i Försäkringsavtalslag (2005:104).

Tvist angående tolkningen eller tillämpningen av detta försäkringsavtal eller frågor med anknytning till avtalsförhållandet ska avgöras enligt svensk lag i svensk domstol.

Z. Definitioner

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag egendomsskadan inträffat.

Arbeten

Härmed avses

- egendom - även av förbrukningskaraktär - och arbetsprestationer som ingår i den försäkrades avtalade åtagande eller utförande i egen regi
- egendom och arbetsprestationer som beställaren tillhandahåller.

Till Arbeten räknas inte befintlig egendom som berörs av åtgärd för utförande av Arbeten och inte heller Hjälpmedel.

Arbetsområde

Med Arbetsområde avses område som står till den försäkrades disposition för utförande av försäkrade Arbeten samt tillfällig förvaring i samband med sådana Arbeten. Till Arbetsområde räknas inte ordinarie (fasta) försäkringsställen såsom kontor, verkstäder och förråd.

Arbetsskada

Med arbetsskada avses skada till följd av olycksfall i eller under färd till och från arbetet samt annan skadlig inverkan i arbetet.

Arbetstagares, förtroendevaldas, elevers, förskolebarns och vårdtagares egendom

Härmed avses arbetstagare, förtroendevalda, elever, barn i förskoleverksamhet samt vårdtagare tillhörig

- personlig lösegendom, dock inte egendom hänförliga till Pengar och värdehandlingar
- egendom som enligt kollektivavtal ska ersättas av arbetsgivaren.

Med vårdtagare avses person som för vård är stadigvarande bosatt i rum eller i lägenhet i sådan inrättning som kommunen driver.

Basbelopp

Se prisbasbelopp.

Befintlig egendom

Härmed avses beställare tillhörig egendom och egendom som tillhör privatperson i egenskap av hyresgäst eller bostadsrättshavare inom eller i direkt anslutning till Arbetsområde.

Till befintlig egendom räknas inte Arbeten och Hjälpmedel.

Byggnad

Härmed avses byggnad och sådan egendom som hör till byggnad enligt 2 kap 2 § jordabalken som lyder:

"Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,
- butiklokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning,
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål, som avses i första eller andra stycket, hör ej till byggnaden."

Till byggnad räknas även oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

Dagsvärde

Härmed avses marknadsvärdet vid skadetillfället. Kan detta inte fastställas utgör dagsvärdet nyanskaffningsvärdet, med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Fast egendom som inte hänförs till byggnad

Hit hänförs bland annat trädgård, park, tomt, inhägnad, staket, flaggstång, skulptur och liknande anordning samt råmark, gata, väg, öppen plats, bro, brygga och kaj.

Fullvärdeförsäkring

Med fullvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Förstarisikförsäkring

Med förstarisikförsäkring avses att viss del av egendomens värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp.

Helvärdeförsäkring

Med helvärdeförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller med försäkringsbelopp.

Hjälpmedel

Härmed avses egendom som erfordras för utförande av försäkrade Arbeten. Till Hjälpmedel räknas inte egendom som är av förbrukningskaraktär.

Inbrott

Med inbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig in i lokal eller med dyrk tagit sig in i lokal.

Inkrypningskydd

Med inkrypningskydd i villkorets mening avses sådan skyddsanordning för öppning i omslutningsyta som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in i försäkringslokal.

Lokal

Som lokal anses inte fordon, arbetsredskap, fartyg, luftfartyg, plasthall, tält, container, skåp, kista eller liknande, om inte annat särskilt anges i försäkringsbrevet.

Lös egendom

Lös egendom indelas i:

Annans egendom

Härmed avses annan än försäkringstagaren tillhörig egendom som är i försäkringstagarens vård och som har direkt samband med den kommunala verksamheten, dock inte egendom hänförlig till Förhyrd lokal, Pengar och värdehandlingar eller Arbetstagares, förtroendevaldas, elevers och förskolebarns och vårdtagares egendom. I värdet av Annans egendom ingår även de kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

Lös egendom som försäkringstagaren hyrt eller leasat hänförs till Maskinerier.

Arbetstagares, förtroendevaldas, elevers, förskolebarns och vårdtagares egendom

Härmed avses arbetstagare, förtroendevalda, elever, barn i förskoleverksamhet samt vårdtagare tillhörig

- personlig lösegendom, dock inte egendom hänförliga till Pengar och värdehandlingar
- egendom som enligt kollektivavtal ska ersättas av arbetsgivaren.

Med vårdtagare avses person som för vård är stadigvarande bosatt i rum eller i lägenhet i sådan inrättning som kommunen driver.

Maskinerier

Med maskinerier avses egendom som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning och som anges nedan. Till maskinerier hänförs sålunda bland annat

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till Byggnad
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel

- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker såsom kataloger och reklamtryck, varuprover
- modeller, press och stansverktyg, formar och mönster, såväl aktuella som inaktuella
- emballage av inventariekaraktär
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- av försäkringstagaren bekostad fast inredning i förhyrd lokal även om sådan enligt jordabalken tillhör byggnad såvida inte annat anges i försäkringsbrevet.

Till maskinerier, enligt definitionen ovan, räknas följande föremål:

Datorer

Härmed avses Dator och ADB-utrustning samt därtill hörande in- och utenheter.

Små båtar

Härmed avses båtar med skrov som understiger 5 meter och med motorstyrka understigande 14 hästkrafter.

Lifanläggningar

Härmed avses lifanläggningarmed stolpar, drivmaskiner, draglinor, byglar och manövercentraler. Fundament ingår inte.

Instrument

Härmed avses mätinstrument, AV-hjälpmiddel, kommunikationsradio och musikinstrument.

Konstverk

Härmed avses statyer, byster, skulpturer, tavlorned flera föremål som framställs huvudsakligen för utsmyckningsändamål och vars värde betingas av det konstnärliga utförandet.

Pengar och värdehandlingar

Härmed avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, lottsedlar med vinst, växlar, checkar, försäljningsnotor, andra fordringsbevis och värdebevis. (Även elektroniska läsbara värdebevis avses.)

Ritningar och arkivalier samt datamedia

Härmed avses

- originalritningar och andra originalhandlingar t ex manuskript, bokföringsböcker,
- kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm
- tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- disketter, kassetter, skivor och dylikt med information.

Varor

Härmed avses

- produkter i arbete

- hel- eller halvfabrikat
- varor anskaffade för försäljning
- emballage och annan lös egendom som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

Marknadsvärde

Härmed avses det värde som egendom har enligt bedömningarna på den marknad där egendomen bjuds ut.

Nyanskaffningsvärde Byggnad

Härmed avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk. Här inräknas inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

Nyanskaffningsvärde Maskinerier

Härmed avses den kostnad som skulle ha uppkommit om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för maskinfundament under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

Nyckel

Som nyckel avses även passerkort eller liknande.

Omslutningsyta

En yta som omsluter det aktuella objektet, som t ex vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet. Lokalens alla väggar, golv, tak, fönster, dörrar och lås.

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken.

Ren förmögenhetsskada

Med ren förmögenhetsskada menas ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

Rån

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användare av hot som innebär trängande fara.

Självrisk

Härmed avses det skadebelopp som försäkringstagaren enligt försäkringsvillkoren själv får svara för.

Underförsäkring

Härmed avses att försäkringsbeloppet är lägre än försäkringsvärdet.
Full försäkring föreligger inte varför ersättningen reduceras.

Utbrott

Med utbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig ut ur lokal eller med hjälp av dyrk tagit sig ut ur lokal.

Årslönekostnad

Med årslönekostnad avses för

- aktiebolag och ekonomisk förening - bruttolöner samt avgiftspliktiga förmåner (bil, kost, bostad m m) minskat med kostnadsavdrag för samtliga arbetstagare, d v s summan (årslönesumman) för senaste kalenderår av de månatliga redovisningarna i Skatteverkets blankett för Skattedeclaration under rubriken "Arbetsgivaravgifter och avdragen skatt att deklarerera för - Bruttolön, förmåner och kostnadsavdrag".
- annat företag och enskild näringsidkare - lönekostnaden enligt ovan samt det belopp (lön, arvode etc) som varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) för samma tid, som avses enligt ovan, tar ut ur rörelsen

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-1901 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 2300 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 1850
Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00
Länsförsäkringar Halland 035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län
020-66 11 00 | Länsförsäkring Kronoberg 0470-72 00 00 | Länsförsäkringar Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar
Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00 | Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00
Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00 | Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | Länsförsäkringar Älvsborg
0521-27 30 00 | Länsförsäkringar Östgöta 013-29 00 00